

1. Æ ñu mi ci tuœœk mëë ci kar Thæ-th æ tök i bikæ kuææn kæ nyièr kari K-ÿn?
-Cu naath lièñ ruac Kuøeth cu lòk ælòn.
-Kä cu naath cu liñ ni Ciæ-tan kärœa.
2. Ci Kuoth æ lar i bæ ruac kæ naath kæ run ti 120 kärœa, kä mi ñötkæ kæ mi lòk kæn guur Kuøeth, æ ñu mi dè Kuoth æ làt?
-Bi Kuoth kæ duäc kæ lià.
3. Kä Kuoth ruacæ kæ naath idí?
-Kuoth min la Yiëë la ruacæ kæ naath kæ cärkiæn.
4. Kä æ ñu mi lär kæ naath æ Kuoth min la Yiëë?
-Æ šoo ba liñ ni Kuoth /ci mœ Ciæ-tan.
-Æ šoo bikæ guœœr ni duœœp Kuøeth /ci mœ duœepkiæn.
5. Tè naath kæ nin Nœah idí?
-Kæ ji rÿñ kä nhœakæ ni puanykiæn käro.
-Kæ ti jiäk kä kæ ti tuœœr-tuœœr.
-/Ca poor Kuøeth gor.
-Gor kæn ni porkiæn käro.
6. Ci Kuoth duèèr nath næn?
-Juä, ci Kuoth duèèrkiæn diaal næn.
7. Kæ šoo ci wic muœœn thiàñ kæ duèèr nath diaal, ci Kuoth ñu kulæ car i bæ làt?
-Bæ ti diaal tin tèk bèn däk.
8. Kä æ ñu cu Kuoth æ car i bæ Nœah kän œ?

-Ci Nœah æ ñàc i ca jæ dap ræi duirä.
-Ci Nœah æ ñàc i cæ Kuoth duèr duer.
-Ci Nœah æ ñàc i Kuoth duääcæ duèr kæ lià.
-Ci Nœah æ ñàc i æ Kuoth kärœa dè jæ kän œ.
-Ci Nœah æ ñàc i bi Kuoth Kään jàk mi bi jæ bèn kän.

9. Kä æ ñu mi ci Kuoth a lär Nœah i bæ làt?

-Bæ rièy täth.

10. Ci Kuoth æ gor i dè Nœah rièy täth cèt kæ min góor Nœah jæ?

-Šèth.

11. Kä cu Kuoth Nœah gor i bæ rièy täth idí?

-Cèt kæ min ci Kuoth æ nyöth.

12. Kæ riàth di ti ci Kuoth kæ lär Nœah i bæ täth?

-Æ rièy kæl kärœa.

13. Kæ thuk di ti ci Kuoth kæ lär Nœah i ba tàth riàày œ?

-Æ thök kæl kärœa.

14. Kæ šoo thilæ rami ci nhiaal mèt nèn, kä cu Nœah ñu ñäth?

-Bi Kuoth nyöec dhil jàk.

15. Kä æ ñu mi ci Nœah æ lät mëë ñötæ mi tääthæ rièy?

-Cu Nœah naath jiok i lièñæ kä ñäthæ Kuoth.

-Ci Kuoth Nœah jiok i bæ nyöec dhil jàk mi bi næi diaal ti /ca Kuoth ñäth däk.

-Ci Kuoth min cæ car i bæ lät päl ruèèc?

-Šèth.

-Æn Kuoth la lätæ min cæ lar i bæ lät?

-Juä.

-Nyuuth æn:

-Kæ cäñ kæl, ci gatdu dhaaru tiath.

-Ci cu gaak æ lòñ kæ gatdu.

-Kä ci gatdu jiok i bi jæ duäc.

-Kæ køræ, ci jæ päl rueec i bi gatdu duäc.

-Kæ køræ bæ, ci jæ päl rueec æn šoo ci gatdu dhaar tiath.

-Kä Kuoth cæ /cèt kæ naath.

-Wic nath la ruècæ, kä Kuoth /ci wicdæ ruèi.

-Ci Kuoth A-dœm jiok i bæ liu mi wææ dœw jiaath wä cam.

-Ci A-dœm bèn liu mee cæ dœw jiaath cam?

-Juä.

-Ci Kuoth mee cæ lär A-dœm bèn päl rueec?

-Šèth.

-Æn Kuoth cæ min cæ lar i bæ lät la lätæ nun?

-Juä.

-Kä cu Kuoth A-dœm kænæ Yip tuæk raar Kakä Æ-dýyn.

-Æn Kuoth /cæ cèt kæ naath.

-Kuoth /cæ min cæ lar i bæ lät päl rueec.

-Kuoth lätæ min cæ car i bæ lät ni ciañ.

-Kuoth /cæ duèr päl rueec.

-Kuoth /cæ duäc duirä päl rueec.

-Kuoth la lìipæ naath kæ šoo ba Jæ ñäth.

-Kæ run di ti ci Kuoth kæ lìip ni naath kæ nin Nœah kæ šoo ba Jæ ñäth?

-Kæ run ti 120.

-Kä min ñöt Kuoth kæ mi lìipæ naath kæ šoo bikæ Jæ ñäth, ci ñyönydæ læ mèt bèn piny kæ lät duèèrkiæn?

-Šèth.

-Kä min ñöt Kuoth kæ mi lìipæ naath kæ šoo bikæ Jæ ñäth, ci ñyönydæ kæ lät duèèrkiæn cu rèp ni rœ.

-Ñyöny Kuøth kæ kui duirä la rèèpæ ni rœ.

-Ñyöny Kuøth kæ kui duirä la rèèpæ ni rœ æ mäni mi ci guààth bèn kæ šoo bi Kuoth duèr bèn duäc.

-Æ ñu mi ci Kuoth æ lär Nœah kæ kør kä mëe ci Nœah thuæk kæ tåth riàày?

Kuænæ Tuk 7:1-4

1-Kä cu KUÄÄR Nœah jiok, "Wer ræi riàày, jin yiænæ ji cieendu diaal, kæ šoo ci jièk æ jin guàn cuñni kæ jæn ric aemæ.

2-Nañ kæ ji kææl lèi dàñ bärœw kæ tin gœw, tut kænæ ñutkiæn, kæ lèi ræw kæ tin ñuÿth, tut kænæ ñutkiæn,

3-Kä diit bärœw bæ kæ diit diaal, kæ šoo bi biæælkiæn diaal cièñ æ tèk wic muœœn.

4-Kæ kær nini bärœw æ tæmæ niæ æn tämæ Bä nhiaal jækä wic muœœn kæ cäñdääri ti jiæn ñuaan kænæ wääri ti jiæn ñuan, Kä bæ tin diaal tee cä cak wii muœœn cuœth jœcœr.”

-Kæ kær kæ mëë ci Nœah rièy thuk kæ tàth, æ ñu mi ci Kuoth æ lär Nœah i bæ lät?

-Ci Kuoth Nœah jiok i nañ ji goœalu kæ wer ræi riaay.

-Kä cu Kuoth Nœah jiok bæ i bæ lèi nañ ræi riaay kæ jæ kææl.

-Ci guààth bèn kæ šoo bi Kuoth naath bèn däk.

-Kä æ ñu bi Kuoth naath bèn däk œ?

-/Kèn naath æ ñäth i kæ ji dueeri.

-/Kèn naath æ ñäth i duèèrkiæn ròñkæ kæ lià mi dòraar.

-/Kèn naath æ ñäth i Kuoth kärœa æ jæn dè kæ kän œ.

-/Kèn naath Kuoth ñäth i bæ Kään mi bi kæ kän jàk.

-Ci Kuoth lièp kæ run ti 120 kæ šoo dè naath ro rit porikiæn kæ dè guœœr ni poor Kuœth.

-Kä cu naath gor ni porkiæn käro.

-Ci Kuoth lièp kæ run ti 120.

-/Ci Kuoth bilæ lièp æ lòñ.

-Ci guààth min ba duäac ni naath æ Kuoth cöp.

-Kæ jæn nini titi, Kuoth ñötæ æ la jæn.

-Kuoth liipæ naath æn šoo bikæ porkiæn päl kæ guur poorä Kuøeth.

-Cäñ kæl, /ci Kuoth bilæ lièp æ lõñ.

-Cäñ kæl, bi Kuoth næi diaal duäc.

Kuænæ Tuk 7:7-11

7-Kä cu Nœah kænæ gaatkæ kæ cièkdæ kænæ män gankæ wä ræi riàay kæ šoo ba ro bar kæ nyœc piñi.

8-Kä cu ræw-rææwni lèèni ti goew æ mäni ti jiäk, kænæ diit kænæ muœcel piæny diaal,

9-tuut kænæ ñuœøet, cu kæ bèn kä Nœah kä wä kæ ræi riàay, cèt kæ mee ci Kuoth Nœah jiok.

10-Kä kæ kør nini bärœw cu nyœc piñi bèn wii muœœn.

11-Kæ guààth runi tèèkä Nœah ti 600, kæ cäñ in wäl bärœwdiæn kä pay in rœwdæ-cu wäñ piñi piÿny diaal pàt, kä cu thièkni nyœac nhial ro leep.

-Cu Nœah kænæ ji goëalæ wä ræi riàay idi?

-Kæ thökdæ kärœa.

-Kä cu lèi diaal wä ræi riàay idi?

-Kæ thökdæ kärœa.

-Mæmæ æ jæn thök känä kärœa.

-Mæmæ æ jæn thök barä kä duäc kärœa.

-Ci Kuoth Nœah bèn kän kæ šoo Nœah goëaæ?

-Šéth.

-Ci Kuoth Nœah kän kæ šoo cæ jæ ñäth i cæ duèr.

-Ci Kuoth Nœah kän kæ šoo cæ jæ ñäth i duèræ ròñæ kæ lià mi dòraar.

-Ci Kuoth Nœah kän kæ šoo cæ jæ ñäth i Kuoth kärœa æ jæn dè jæ kän œ.

-Ci Kuoth Nœah kän kæ šoo ci Nœah jæ ñäth i ci Kuoth æ lar i bæ Kään jàk.

-Kä æ ñu mi ci tuœœk kæ kœr kæ mœë ci Nœah kænæ lèi diaal cöth ræi riàay?

Kuænæ Tuk 7:16b

16-Kä cu KUÄÄR Nœah gák ræc.

-Kæ kœr kæ mœë ci Nœah kænæ ji goœaalæ kænæ lèi diaal wä ræi riaay, æ ñu mi ci Kuoth æ lät?

-Cu Kuoth thiìk lÿk thin.

-Kä æ ñu cu Kuoth thiìk lÿk thin œ?

-Kæ šoo bi tin tè ræci goœw.

-Kæ šoo /ci tin tè raar bilæ wä ræc, kæ bikæ cu liu.

-Mi ci næi tin tè raar wièè, tè Nœah kæ luàñ i dèræ thiìk læp?

-Šèth.

-Kä æ ñu?

-Kæ šoo ci Kuoth thiìk gäk.

-Mœë ci Kuoth A-dœm kænæ Yip tuœk raar Kakä Æ-dÿyn, cu kæ bèn tè kæ luàñ kæ lœc ræc?

-Šèth.

-Kä æ ñu?

-Kæ šoo ci Kuoth kæ bèn gák raar Kakä kæ läth jääkä nhial kænæ mut mi tè bòlæ riaw-riaw thöö rÿyk.

-Tæ kæ rami dè rœ bar kæ duäc Kuøeth?

-Šèth.

-Mi ci Kuoth æ car i bæ naath duäc, /thilæ rami dè rœ bar.

-Kæ kær kæ mëë ci Kuoth rièy lÿk thin, cuæ nhiaal jàk.

Kuænæ Tuk 7:17-20

17-Kæ nin ti jiæn ñuaan cu nyœc bëè kæ bèn wii muœœn, kæ mëë rèèp pi ro cuœ rièy kap nhial wii muœœn.

18-Cu pi ro rèp ælòñ wii muœœn, kæ cu rièy thœaar wii piini.

19-Kä cuœ ro rèp nhial æ lòñ, kæ cu pääm tin ditnikæn wii muœœn ro kuœem piny.

20-Kä cu pi bèn nhial kæ cuœ pääm bèn bäl kæ kàath ti dè jiæn ræw bäl.

-Cu Kuoth nyœc jakä kumæ wic muœœn idi?

-Ni tukädæ, cu Kuoth pi dààk.

-Cu Kuoth thààñ piini bàny wii muœœn, kæ cuæ thààñkiæn làth puœræ nhial.

-Kæ šoo bi nyœc wic muœœn kæliw thiäñ, cu Kuoth pi nhial jakä dÿm piny wii muœœn.

-Ci naath dÿm nhial mèt næn?

-Šèth.

-Kä /kèn naath nhiaal mi dÿm mèt nèn, cu Kuoth nhiaal jakä dÿm kæ nin ti 40.

-Cu wic muœœn kæ bilitdæ thiäñ kæ pi.

-Kä cu pääm tin bär kænæ jiæn tin bär diaal ro kuœem piny kæ pi.

-Kuoth dèræ ti diaal lät.

-/Thilæ mi dè Kuoth dhal.

-Kuoth kärœa bum ni jæn kä ti diaal.

-Æ ñu mi ci tuœœk kä tœe te raar riàay?

Kuænæ Tuk 7:21-23

21-kä cu tin diaal tin jäl kä tèk wic muœœn liu–diit, šœk, kænæ lèi dœaar, kä cu muœœl diaal kænæ naath cu liu æn wanœ.

22-Kä cu tin diaal tin cieñ kòötä kä tè kæ yiëë liu.

23-Kä cuœ ti diaal tin tèk wii muœœn cuœth raar; raan kæ lèi kæ muœœl æ mäni diit diaal ti pär kæ nhial ca kæ cuœth raar æ nyœc. Cu duœth ni Nœah, kænæ tœ tè kæ jæ kæœl ræi riàay.

-Æ ñu mi ci tuœœk kä lèi diaal tœ ci duœth raar riàay?

-Ci kæ liu kæn diaal.

-Æ ñu mi ci tuœœk kä næi diaal tœ ci duœth raar riàay?

-Ci kæ liu kæn diaal.

-Næi ti ñuan tämæ /ca jæ ñäth i kæ ji duèèri.

-Næi ti ñuan tämæ /ca jæ ñäth i duèèrkiæn röñæ kæ lià mi dòraar.

-Næi ti ñuan tämæ /ca jæ ñäth i dè Kuoth kæ kän kärœa.

-Næi ti ñuan tämæ /ca jæ ñäth i ci Kuoth æ lar i bæ Kään jàk.

-Næi ti ñuan tämæ liæñkæ ni Ciæ-tan æ /ci mœ Kuoth.

-Næi ti ñuan tämæ nhœakæ duèèrkiæn.

-Cèti kæ næi diaal, kiæ cèti kæ Nœah?

-Cuæ tèè kæ rami tè raar riàay mi cu kääñ?

-Šèth.

-Ci Kuoth æ lar i bi næi diaal ti tè raar riàày liu.

-Kuoth ni ciañ la lätæ min cæ lar i bæ lät.

-Æ ñu mi ci Kuoth æ lät kæ kør kä mëe ci næi tëe tè raar riàày liu?

Kuænæ Tuk 8:1-4 kænæ 14-19

1-Kä cu Kuoth Nœah tim kæ šœk kænæ lèi dœaar diaal tëe tè kæ jæ kææl ræi riàày, kä cuæ jiœm jækä wic muœœn, kä cu pi wèè kæ wä piny.

2-Tämæ cu wäñ piini kænæ thièkni piini nhial diaal cu gäk, kä cu nhiaal cuœñ dÿmä.

3-Cu pi ro luai piny æ määdh wii muœœn. Kæ kør nini ti kuør kæl wicdæ jiæn dhièèc cu pi wä piny,

4-kæ cäñ in wäl bärœwdiæn kæ pay in bärœwdiæn cu rièy cuœñ wii pààm Æ-ra-rat.

14-Kæ kør nini ti jiæn dañ ræw wicdæ bärœw kä pay in ræwdæ cu piny koot æ taraw.

15-Kä cu Kuoth Nœah jiok,

16-“Bèr raar riàày, yiænæ cièkdu kæ gaatku æmäni mänkiæn.

17-Nòoni tin diaal tin tèk kæ ji kææl raar--diit, lèi dœaar, kænæ muœœl piæny diaal--kæ šoo bikæ ro dièth wii muœœn kä bikæ cu tèè kæ kuai thin.”

18-Cu Nœah bèn raar, kæ gaatkæ kæNæ cièkdæ kæ män gankæ.

19-Kä cu lèi diaal kænæ muœœl piæny diaal æmäni diit nhial diaal--kæ cu tin diaal tin ca-jal wic muœœn bèn raar riàày, cuœ ro gurikä biÿylikiæn.

-Cu Kuoth Nœah tim kænæ ji gœaalæ ræi riàày.

-Ci Kuoth dÿm nhial kàp cuœñ, cuæ jiœm jàk mi bi wic muœœn kòt.

-Ñääth thà nathæ i dayiæmni kæ kæn tœ kàpkæ nhiaal kænæ jiœmœ.

-Jæn æ kac.

-Æ Kuoth kärœa ænœ lät jiœm kænæ nhiaal œ.

-Æ Kuoth kärœa ænœ mœ kuääär jiœem kænæ nhiaal œ.

-Ci Kuoth Nœah kænæ ji gœaalæ gañ ræi riàày.

-Ci Kuoth lèi diaal gañ ræi riàày.

-Cuæ tèè kæ rami cu liu ræi riàày?

-Šèth.

-Ci Kuoth æ lar i bæ Nœah gañ kænæ ji gœaalæ ræi riàày.

-Kuoth ni ciañ la lätæ mi cæ car i bæ lät.

-Æ ñu mi ci Nœah æ lät kæ kœr kä mœë cæ rièy bany piny?

Kuænæ Tuk 8:20-22

20-Kä cu Nœah yìk tàth KUÄÄR, kä cuæ lèi diaal tin gœw kænæ diit liny, kä cuæ kæ wañ ðæ la muc luurä wii yìlkä.

21-Kä cu KUÄÄR ñuäny mi gœa ñuäc kä cuæ cu wèè kæ lœcdæ: "/Cä wic muœœn bilæ nyœk kæ lät kæ kui ran, cäñ min jiäk ciañ cärdæ ni gaadädæ bæ. Kä /cä tin tèk bi nyœk kæ dup, cèt kæ mœë cä lät.

22-Cèt kæ mœ bi wic muœœn tèy œ, bæ tèè kæ pièth, kænæ ñer, lèth kænæ kœy, mœy kænæ kayguää, cäñdäär kænæ wäär, /ci kæ bi mèt thil."

-Ci Nœah lœacdæ tææth kæ šoo ci Kuoth ðæ kän, kä cu Nœah muc luurä Kuœth cu thöp.

-Kä æ ñu cu Kuoth muc Nœah nhœk œ?

-Kæ šoo Nœah ñääthæ Kuoth.

-Kæ šoo ci Nœah rœ rit dupdæ kä cuæ rœ rièt dup Kuœth.

-Æn riæm lèèni luàñkæ duèr Nœah kæ cut?

-Šèth.

-Æn riæm cæ Nœah nyuøeth šoo duäc duirä æ lià mi dòraar.

-Æñu mi ci Kuoth ælär Nœah kæ kør kä mëë ci Nœah lur nàk Kuoth?

Kuænæ Tuk 9:1-3

1-Kä cu Kuoth Nœah pöth kænæ gaatkæ, jiokæ kæ i, “Dièthæ ro kä bia ñuan kæ šoo bia wic muœøen thiäñ.

2-Bi lèi dœaar diaal kænæ diit nhial diaal yiæ luøeth, wii kä ti jäl wii muœøen, kæ ti jäl ræi yiëér, cä kæ kueñ tètnikun.

3-Ti diaal tin tèk kä jäl bikæ la mithkun. Cèt kæ mëë cä yiæ kàm wal ti tœœc, tämæ Cä yiæ kàm ti diaal.”

-Cu Kuoth Nœah pöth kænæ ji gœaalæ.

-Kä cu Kuoth Nœah kænæ næi diaal jakä kuàr wii lèèni, kæ diit, kænæ ræc yiëér diaal.

-Kä cu Kuoth Nœah möc kæ nyuuth bæ.

Kuænæ Tuk 9:8 kænæ 11-13

8-Kä cu Kuoth Nœah jiok kænæ gaatkæ:

11-“Šän bæ gukdä lät kæ yiæ: /Cæ rœ bi nyœk i ba tèk nyœk kæ wuœc kæ nyœc piini; /cæ rœ bi nyœk i bæ tèè kæ nyœc mi bi wic muœøen bén nyœk kæ däk.”

12-Ci Kuoth wèè, “Mæmæ ænyuuth gukadä mi bi tè kamädä kæ yiæ kænæ tin tèk diaal kæ yiæ kææl, æ guk kæ kui ricni ti bi bén:

13-Cä miidä làth ræi puàari, kä bæ cu la nyuuth gukadä kamädä kænæ wic muœøen.”

-Æ nyuuth indiæn ci Kuoth æ kam Nœah kænæ næi diaal œ?

-Æ miid.

-Æn nyuuth miidä lötæ ni ñu?

-Miid nyööthæ šoo /ci Kuoth wic muœøen bilæ nyœk kæ däk kæ nyœc.

-Ci Kuoth läræ bën käp kæ šoo /cæ wic muœœn bi nyœk kæ däk kæ nyœc nun?

-Juä.

-Ni guäth Nœah ëëdan, /kèn Kuoth wic muœœn kænæ ti diaal bën nyœk kæ däk kæ nyœc.

Kuænæ Tuk 9:18-19

18-Gaat Nœah tē bë raar riàay æ Cæ-m, Šæ-m kænæ Ja-pæth.

19-Titi kæ gaat Nœah dàñ diœk, kä cu næi diaal bën raar kä kæ tin cuœ ro däkä wic muœœn kæ bilitdæ.

-Kæ ſaani kæn gaat Nœah tēë cu la guàndœœni nath diaal wii muœœn œ?

-Æ Cæ-m, Šæ-m, kænæ Ja-pæth.